

Február 26.
2016

PENTAX VÁZAK, BAJONETTEK ÉS OBJEKTÍVEK (TÖRTÉNET ÉS MAGYARÁZAT)

A Pentax K-1 bejelentésével az eddig viszonylag áttekinthető bajonett- és objektív-jelölések új csavart kaptak, ám ez valójában egy régi család újranépesítése. Mivel a Facebook csoportban nagyon sűrűn előkerül, hogy melyik objektív mivel használható, úgy gondoltam, hogy most jött el az idő, hogy egy történelmi áttekintéssel rendet tegyek e téren.

Frissítve: 2016. február 27.

Bajonettek

A K bajonett időszámítása 1975-től kezdődik, előtte a Pentax vázak **M42-es csatlakozást** használtak. Az M42-es csatlakozásra az angol szakirodalom screw mount néven is hivatkozik, ugyanis ez egy menetes bajonettet jelöl. (Nem összekeverendő a screw drive-val, ami a hagyományos, nem objektívbe épített, "csavarhúzó" élességállítást takarja.) Az M42-es objektíveket a mai napig használják a vintage üvegek szerelmesei, igazából mindenkinek érdemes kipróbálnia, aki nem akar dedikált vázat vásárolni hozzá - csupán egy K-M42 adaptert kell beszerezni. Itt felhívnom a figyelmet, hogy jó szívvel és felelősséggel csak és kizárólag a Pentax gyártmányú (Pentax - Made in Japan feliratú) adaptereket ajánlom, az utángyártottak - bár kedvezőbb árfekvést képviselnek - erősen kompromisszumosak és akár a vázat is tönkreteszhetik.

1975-ben jelent meg a **K bajonett**. Már az eredeti ("K") csatlakozás is rengeteg alapvető funkciót tett lehetővé, amelyek közül a manuális (M) módon túl a rekesz-előválasztás (Av), valamint a mai napig használatos fénymérési módok (teljes képmezős, középre súlyozott, spot) álltak rendelkezésre.

Vázak: K- és M-sorozat, LX

Objektívek: SMC (SMC-K), SMC-M

1981-ben történt az első ráncfelvarrás a **KF bajonett** képében, ami összesen csak annyiban különbözött a K-tól, hogy a kor technikai fejlődéséhez igazodva az első generációs - objektívbe épített - élességállítást tett lehetővé. KF bajonettel egyetlen váz (a TTL-es Pentax ME F) és egy objektív (SMC Pentax AF Zoom 35-70mm/2,8) készült.

Váz: ME F

Objektív: SMC-AF

Két évvel később, 1983-ban a **KA bajonett** már sokkal több érintkezőt tartalmazott, amely sokkal könnyebb kezelést tett lehetővé: egyrészt megkapták a program (P) módot, a záridő-prioritást (Tv) és a modern mátrix fénymérést.

Vázak: A- és P-sorozat

Objektívek: SMC-A

Alig négy évvel később, 1987-ben (egyek források szerint 1989-ben) ismét egy nagyobb kozmetikázás következett a **KAF bajonett** megjelenésével, a P mód mellé a zöld mód is felkerült a tárcsára és bemutatták a mai csavarhúzó élességállítást. A legnagyobb változás azonban az objektív és a váz közötti kommunikáció hozta, amely olyan alapvető adatok átadását tette lehetővé, mint a gyújtótávolság, a fókuszta, a kiválasztott rekesz - és érdekes módon, az objektív fizikai mérete, amely azt hivatott megmondani a váznak, hogy vajon a beépített vaku fényét zavarja-e.

Vázak: SF-sorozat, MZ-6 (ZX-L), MZ-7 (ZX-7)

Objektívek: SMC-F

A bajonett kiteljesedését a **KAF2** hozta el 1991-ben, a következő generációk már inkább csak visszafejlődést jelentettek. A KAF2 fejlett objektív-váz kommunikációja (pl. MTF információk szolgáltatása) mellett itt jelent meg a tiszavirág életű powerzoom csatlakozó, amelynek helyét az érintkezők hadában jóval később az SDM meghajtás vette át. A powerzoom egy teljesen egyedi elképzelés és konstrukció volt, amely a zoom-gyűrűt motorizálta: olyan feature-ök kerültek le a tervezőasztalról, mint a váz kikapcsolásánál az objektív legkisebb állapotára való összecsukás, vagy a tárgy egyszerre méretbeni és élességbeni követése - ezekhez azonban elengedhetetlen volt a fejlett objektív-váz kommunikáció beépítése, ezért a KAF2 joggal lehet a Pentax bajonettjeinek a csúcsa.

Vázak: Z- (PZ-) sorozat, MZ-S, MZ-3, MZ-5n (ZX-5n), MZ-5 (ZX-5), MZ-10 (ZX-10)

Objektívek: SMC-FA

1997-ben a bajonett kétféle alakot is öltött: elsőként megjelent a **butított ("crippled") KAF**, majd ennek oldalhajtásából kibújt a **KA2 bajonett**. Itt már érezhető volt a gyár pénzügyi gondja, amely a következő évek technikai irányára is rányomta bélyegét. Mindkét változat az eredeti KAF-hoz nyúlík vissza, zárójelbe téve a KAF2-t: a KA2 nem tartalmazta a fókuszmotort és a butított KAF elhagyta a rekesz-beugrasztót és ezzel együtt en bloc a rekeszgyűrűt is.

Eddig ugyanis a rekeszgyűrűn is lehetett rekeszt állítani, amelyet a KAF bajonett átadott a váznak - ettől fogva viszont (és ezért "butítás") a váz nem tudja értelmezni az objektív rekesz-állását, kivéve, ha az objektív beugró rekeszes ("A"-állás, objektívek: SMC-A, SMC-F, SMC-FA). E ponttól fogva a K bajonett evolúcióját végigkíséri e degradált rekeszkezelés.

A KA2-höz egyetlen vázat készítettek, az MZ-M-et (ZX-M), amely, mint neve is mutatja, csak manuális élességállítást tett lehetővé - annyira budget-kategóriájú váz volt, hogy a műanyag konstrukció elhagyott majdnem minden automata jellemzőt, a TTL vakumérést, az AF-et vagy a beépített vakut.

A butított KAF-hoz az SMC-FAJ objektívcsalád készült, ami alapvetően három fix gyújtótávolságú, olcsó, műanyag, rekeszgyűrű nélküli, nem kifejezetten erős teljesítményéről híres üveget

eredeményezett.

KA2

Váz: MZ-M (ZX-M)

Butított KAF

Vázak: MZ-30 (ZX-30), MZ-50 (ZX-50), MZ-60 (ZX-60), *ist

Objektívek: SMC-FAJ

A butítás a következő években sem állt le, noha a Pentax az ezredforduló után - jóval később, mint korábbi versenytársai - beszállt a digitális fegyverkezésbe is a kimondhatatlan nevű *istD-vel és később variációival. Innentől három különböző irányt vett az egyébként ugyanolyan családba tartozó objektívek támogatása:

- azok az SMC-DA, DA-L és D FA objektívek, amelyek csavarhúzó élességállításúak, butított KAF bajonettek;
- azok az SMC-DA objektívek, amelyek csavarhúzó és SDM/DC élességállítúak, butított KAF2 bajonettek (itt az SDM/DC érintkezők a powerzoom-ot váltották);
- azok az SMC-DA objektívek, amelyek kizárólag SDM/DC élességállításúak, KAF3 bajonettek (2007-től).

Objektívek

Azt gondolom, hogy a fenti kis történelmi visszatekintés után érthetővé válik, hogy milyen lépésekben fejlődtek a vázakkal az objektívek és a mai vázakra milyen objektíveket tehetünk. Megfordítva, álljon itt ez összegezve az objektívek szemszögéből. Látni fogjuk, az alapszabály az, hogy a nagyobb objektívet mindig rátehetünk (adapterrel) az egy mérettel kisebb vázra (tehát 645-ös objektívet feltehetünk K bajonetre, K-s objektívet pedig Q vázakra).

Filmes és digitális (APS-C, Full Frame) vázokon egyaránt használható *manuális* élességállítású objektívek (M módban, fénymérés lerekeszelés után a zöld gombbal): M42 (adapterrel).

Filmes és digitális (APS-C, Full Frame) vázokon egyaránt használható *manuális* élességállítású objektívek (M vagy Av módban, fénymérés lerekeszelés után a zöld gombbal): SMC (SMC-K), SMC-M.

Filmes és digitális (APS-C, Full Frame) vázokon egyaránt használható *manuális* élességállítású objektívek (bármilyen módban): SMC-A.

Csak a dedikált vázokon használható objektív *automata* élességállítású objektívek (bármilyen módban): SMC-AF.

Filmes és digitális (APS-C, Full Frame) vázokon egyaránt használható *automata* élességállítású

objektívek (bármilyen módban, MTF információ átadása nélkül): SMC-F.

Filmes és digitális (APS-C, Full Frame) vázakon egyaránt használható *automata* élességállítású objektívek (bármilyen módban): SMC-FA, SMC-D FA.

Digitális (APS-C, Full Frame) vázakon megkötés nélkül használható (filmes vázakon csak olyan gépen, amelynél vázról lehet állítani a rekeszt) *automata* élességállítású, műanyag, olcsó objektívek (bármilyen módban): SMC-FAJ.

Digitális (APS-C) vázakon használható *automata* élességállítású objektívek: SMC-DA (ugyanaz műanyag bajonettel: SMC-DA L).

Filmes és digitális középformátumú (645, 67) vázakon egyaránt használható *manuális és automata élességállítású* objektívek: SMC-645, SMC-67 .

Csak a Q-sorozat gépein (Q, Q10, Q7...) használható *manuális és automata* élességállítású objektívek: SMC-Q.

Mivel a Pentax sorban hagyja el a Super Multi Coating bevonatot a modern objektívekről, ezért az SMC-t már sok esetben a HD bevonatú variánsa váltotta le.

Konklúzió

Remélem, hogy a fenti áttekintő Mindenki számára fogyasztható volt és mondjuk az ME F váz hallatán az öreg motoros Pajtások is elmorzsoltak egy-egy könnycseppet. Nem emlékeztem meg részletesen a középformátumról és a kuriózumokról (Pentax Auto 110), inkább csak a mainstream objektívekre koncentráltam. Szintén remélem, hogy kihagytam valamit és Ti ki fogtok egészíteni ezzel-azzal. :)

Kapcsolódó videó